

УДК 811.161.2'367.622

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.1.1/06>**Костусяк Н. М.**

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Заваринська І. Ф.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Римар Н. Ю.

Білоцерківський національний аграрний університет

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВАРІАНТНИХ ФОРМ ІМЕННИКІВ ЖІНОЧОГО РОДУ

У статті схарактеризовано іменники жіночого роду, що переважно в непрямих відмінках, рідше в називному зреалізовані двома варіантами флексій. Зорієнтованість на сучасні мовні тенденції вможливила розмежування форм, які виявляють різну й приблизно однакову частоту функціонування в медійних текстах, і тих, що належать до периферії вживання в газетній публіцистиці, проте закривізовані в лінгвістичних працях. З'ясовано, що іменникам першої відміни притаманна незначна кількість синонімічних флексій, представлених у родовому та орудному відмінках множини. Їхнє дослідження в контексті реформування «Українського правопису» дало змогу вказати на незначні зміни в кодифікації порівняно з попереднім виданням цієї праці: серед доповнень виявлено додавання форм родового відмінка *мамів* і *мам*, чого не було в редакції 2015 року, а з-поміж модифікацій засвідчене маркування іменника *баб* як рідковживаної форми, що послугувало передумовою її переміщення в позицію після слова *бабів*. Опрацьований корпус фактичного матеріалу доводить, що майже всі варіанти, подані в «Українському правописі» першими, домінують у медійній сфері, окрім слова *мамів*, яке за частотою вживання поступається варіанту *мам*. Приблизно однакову частоту слововживань виявляють іменники *легень* і *легенів*, а також запропоновані варіанти в орудному відмінку множини із закінчення *-ми* та *-ами*, *-ями*. В «Українському правописі» серед кодифікованих розглянуто граматичні синоніми з нульовими закінченнями. Попри те що форми *сосон* і *воєн* цілком умотивовано подано як перші, у різних медійних виданнях зазвичай переважають *сосен* і *війн*.

У статті наголошено на важливості доповнення групи іменників третьої відміни родового відмінка однини паралельними формами з флексією *-ц*, які вияскравлюють граматичну своєрідність української мови. Виявлено, що такі варіанти дедалі частіше використовують лінгвісти в наукових текстах, проте медійники послуговуються ними фрагментарно.

Ключові слова: іменник, жіночий рід, відмінок, відміна, парадигматичні ознаки іменників, варіантні форми.

Постановка проблеми. Українська іменникова парадигма як унормована й відносно усталена система відмінкових форм, об'єднаних у певні типи з огляду на особливості словозміни, неодноразово була предметом наукового дослідження, що зумовлено багатьма чинниками. По-перше, порушене питання має виразний прикладний аспект, адже оволодіння морфологічними нормами – одна з передумов вірцевої комунікації. По-друге, парадигматичні моделі іменників вияскравлюють своєрідність української мови загалом та її відмінкової системи зокрема. По-третє, у лінгвістичній практиці відомі різні процеси в українській граматичній структурі: від її асиміляції з російською до

повернення питомих парадигматичних стандартів, які за радянських часів тавровано шкідливими й буржуазно-націоналістичними. На відновлення історичної справедливості спрямоване нове видання «Українського правопису» [6], доповнене морфологічними варіантами іменників, необгрунтовано вилученими з попередніх редакцій цієї праці. За спостереженнями О. І. Скопненка, мовні реформи «майже завжди переходять край власне мовознавчого простору, оскільки змінюють мовну поведінку колективу в тих галузях, що найбільше репрезентують символічну функцію мови – її здатність бути головним виразником цивілізаційної унікальності народу в умовах культурних та еко-

номічно-політичних викликів на різних етапах розвитку» [3, с. 80–81]. Зазначені орієнтири вважаємо важливою передумовою дослідження варіантно оформлених парадигматичних стандартів у контексті сучасної мовної практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Реформуванню української правописної системи та реалізації запропонованих змін і доповнень присвячено чимало студій [1; 2; 3; 4; 7]. Порушене питання набуло особливої актуальності у зв'язку із затвердження нового видання «Українського правопису», де представлено розширення варіантності іменникових закінчень [6]. З огляду на це важливо виявити, які із синонімічних флексій, кодифікованих у попередньому та доповнених у новому виданні, домінують у сучасній мовній практиці, а які менш поширені, що й визначає актуальність проблеми.

Постановка завдання. Мета статті – схарактеризувати варіантні форми іменників жіночого роду в контексті реформування українського правопису; з'ясувати тенденції їхнього функційного вияву в сучасному медійному та науковому мовленні; розмежувати домінантні форми й менш уживані в газетній публіцистиці та лінгвістичних працях. Розв'язання порушених питань дасть змогу спрогнозувати, які із синонімічних відповідників стануть домінантними, безальтернативними, а які перейдуть до пасиву. Звісно, у майбутньому мовна практика доведе чи спростує накреслені нині живомовні тенденції.

Виклад основного матеріалу. У сучасній українській мові іменники жіночого роду з огляду на закінчення називного відмінка однини та певні парадигматичні ознаки структурують дві відміни – першу й третю. Субстантиви кожного з цих парадигматичних типів у деяких непрямих відмінках наділені варіантними формами, що виявляють різну тенденцію вживання в медійних текстах і науковому мовленні лінгвістів. Задля об'єктивності дослідження й вияву особливостей сучасної мовної практики зацентруємо увагу насамперед на тих мовних одиницях, парадигматичні ознаки яких представлені в «Українському правописі» [6].

Іменникам першої відміни притаманна незначна кількість синонімічних флексій. Причому варіантність характерна для них тільки в множині. У новій редакції «Українського правопису» зазначено, що паралельні форми властиві деяким іменникам у родовому відмінку, серед яких переважно різні за частотою вживання лексеми з нульовим закінченням та флексією *-ів*, пор.: *губ*

і *губів*, *легень* і *легенів*, *мамів* і *мам*, *бабів* і рідко *баб* [6, с. 110]. Принагідно зауважимо, що в попередньому виданні правописного кодексу подано майже всі ці варіанти, крім *мамів* і *мам*, а також запропоновано іншу послідовність форм родового відмінка множини іменника *баба*: було *баб* і *бабів* [5, с. 81]. Опрацьований корпус фактичного матеріалу засвідчує, що в медійних текстах серед запропонованих варіантів домінують форми *губ*, *мам*, *бабів*, наприклад: *В Івано-Франківську харків'яни почали виробляти натуральні зубні пасти, жуйки та бальзами для губ* (<https://umoloda.kyiv.ua>, 07.12.2022); *У Сумах майбутніх мам готують до пологів онлайн* (заг.) (<https://ukurier.gov.ua>, 18.06.2020); *«Свою доньку я хоронила тричі».* *Історія мам – жертв воєнних злочинів росіян* (заг.) (<https://ogo.ua>, 10.11.2022); *Спочатку здається: на сцені Любов Степанівна має грати винятково бойових жінок, осіб королівської крові і традиційних українських бабів з обов'язковою домішкою відьомської натури* (<https://umoloda.kyiv.ua>, 21.10.2020). *Форми губів, мамів, баб* рідко вживані. Наприклад: *Законопроект зобов'язує позначати спеціальним маркуванням всі рекламні оголошення, у яких були ретушовані форма чи розмір тіла або шкіра – наприклад збільшення губів або м'язів чи звуження талії* (<https://hromadske.ua>, 30.06.2021); *У моєму першому виступі на посаді президента я хотів би попросити вас приєднатися до мене в момент мовчазної молитви, щоб згадати всіх тих, кого ми втратили минулого року через пандемію. Ці 400 тисяч наших співвітчизників – мамів, татів, чоловіків, дружин, синів, дочок, друзів, сусідів і колег* (<https://hromadske.ua>, 20.01.2021); *В пологовому чоловік запропонував назвати доньку тим же іменем, що в її матері, обох баб і прабаби* (<https://gazeta.ua>, 24.10.2022).

Приблизно однакову частоту слововживань виявляють ужиті в родовому відмінку множини іменники *легень* і *легенів*, пор.: *Такі «швидкі» обладнані всім необхідним, аби доправляти важкопоранених до лікарні: кисневими балонами, кардіомоніторами, апаратами штучної вентиляції легень тощо* (<https://hromadske.ua>, 24.07.2022); *Ігор Гуменний: «Трансплантації легенів щороку потребують майже сто українців»* (заг.) (<https://medychna-akademia.tdmu.edu.ua>, 09.04.2022). У деяких текстах поряд ужито обидва варіанти: *В очікуванні на пересадку легенів* (заг.). *Багатодітна мати Смілянець Маргарита з Миколаївщини вже кілька років стоїть у черзі на трансплантацію легень та потребує допомоги* (<http://www.golos.com.ua>, 30.09.2021).

В очікуванні на пересадку **легенів** (заг.). Багатодітна мати **Смілянець Маргарита** з **Миколаївщини** вже кілька років стоїть у черзі на трансплантацію **легенів** та потребує допомоги (<http://www.golos.com.ua>, 30.09.2021).

В «Українському правописі» серед кодифікованих розглянуто варіанти з нульовими закінченнями **сосон** і **сосен**, **воєн** і **війн** [6, с. 110]. Попри те що **сосон** цілком умотивовано подано як першу форму, лексема **сосен** переважає майже в усіх досліджуваних медійних джерелах. На іменник **сосон** натрапляємо переважно в регіональних виданнях. Наприклад: «Комплекс з вивезення побутових відходів» проводить утилізацію новорічних ялинок і **сосен**, які люди полишали в дворах житлових будинків (<https://gazeta.ua>, 24.01.2021); Переробка ялинок та **сосен**: скільки дерев за два тижні кияни уже принесли в пункти утилізації (заг.) Від початку роботи пунктів прийому та утилізації хвойних дерев містяни здали на переробку близько 1 000 ялинок та **сосен** (<https://sud.ua>, 19.01.2023); За даними слідства, увечері 18 лютого 2022 року чоловік незаконно зрубав вісім **сосон** на території Горинського лісництва ДП «Ківерцівське лісове господарство...» (<https://www.volyn.com.ua>, 17.01.2023); Новорічні свята скоро підійдуть до завершення, а це означає, що скоро рівняни розпочнуть позбуватися ялинок та **сосон** (<https://visti.rovno.ua>, 10.01.2023). За кількістю слововживань дещо поступається формі **воєн** ужитий у родовому відмінку множини іменник **війн**, пор.: ...після Другої світової війни багато **воєн** закінчувалися дуже невизначеними результатами, які дозволяли висловлювати десятки інтерпретацій на тему, хто переміг, а хто – програв (<https://wz.lviv.ua>, 25.02.2023); Politico повідомляє, що за останні 20 років компанія Lockheed Martin виробила близько 4 тис. ракет ATACMS різних конфігурацій. Деякі з них продали союзникам, а близько 600 використали під час **воєн** в Іраку та Перській затоці (<https://www.bbc.com>, 14.02.2023); Втім, історія показала, що іноді переговори призводять не до миру, а до нових **війн** (<https://glavcom.ua>, 27.02.2023).

В «Українському правописі» серед незначної кількості варіантів подано іменники першої відміни орудного відмінка з паралельними закінченнями **-ми** та **-ами**, **-ями**: **сльзьми** і **сльозами**, **свиньми** і **свинями** [6, с. 112]. Сучасна практика вживання засвідчує приблизно однакове функціонування обох форм, наприклад: Золотоноша вмивається **сльзьми**: на щиті Олег Серєда (заг.) (<https://zoloto.city>, 10.03.2023); Вісім місяців запеклих

боїв, політі кров'ю, потом, **сльзьми** праведного народу України, позаду... А що попереду? (заг.) (<https://chas.cv.ua>, 05.11.2022); Зі **сльозами** на очах у Хмільнику попрощалися із загиблим військовим Анатолієм Кондратюком (заг.) (<https://gazetahm.org>, 07.12.2022); ДТП зі **свиньми** у Шепетівці: частина залишилася у вантажівці, інші забрели на автозаправку, майже десяток – загинуло (заг.) (<https://www.volyn.com.ua>, 27.07.2021); На Рівненщині згорів хлів зі **свинями** (заг.) (<https://www.volyn.com.ua>, 11.01.2023).

Відповідно до рекомендацій «Українського правопису» синонімія відмінкових форм притаманна іменникам жіночого роду третьої відмінки [6, с. 128–130]. У родовому відмінку однини закономірною є флексія **-і**, проте в примітках зазначено, що «іменники на **-ть** після приголосного, а також слова **кров**, **любов**, **осінь**, **сіль**, **Білорусь**, **Русь** у родовому відмінку однини можуть набувати як варіант закінчення **-и**: **гідності**, **незалежності**, **радості**, **смерті**, **честі**, **хоробрості**; **крови**, **любви**, **осени**, **соли**, **Білоруси**, **Руси**» [6, с. 128]. Зазначені субстантиви з флексією **-и** репрезентують зміни, яких не було в попередньому виданні [5, с. 94]. Сучасна мовна практика засвідчує, що медійники зазвичай продовжують вживати усталені варіанти із закінченням **-і**, наприклад: **Захист честі, гідності** і ділової репутації: судова практика (заг.) (<https://yur-gazeta.com>, 25.07.2020); В Україні за 31 рік **незалежності** безліч речей змінило життя людей – від родинного побуту до національної свідомості, зокрема і екологічні тенденції (<https://svit.kpi.ua>, 25.08.2022); На тиждень життя маленьких українців перетворилося на маленьке диво, адже діти заслуговують на казку, на хвилини спокою, віри, натхнення, посмішок та **радості** (<https://konkurent.ua>, 30.12.2022); Траса **смерті** – саме так через звірства росіян називали дорогу у західному напрямку від столиці (<https://tsn.ua>, 24.02.2023); Президент Володимир Зеленський заявив, що завдяки службі та **хоробрості** військових і ветеранів Військово-Морських сил та зенітних ракетних військ збережено тисячі життів українців, а російські окупанти зазнали значних втрат на небі й на морі (<https://tsn.ua>, 04.07.2022); Донорство **крові** під час війни набуло особливого значення (<https://kg.ua>, 16.11.2022); Добро, що народжується з **любви** (заг.) (<https://ukurier.gov.ua>, 06.01.2022); До **осені** у всіх освітніх закладах столиці облаштовують укриття (заг.) (<https://khreshchatyk.kyiv.ua>, 23.06.2022); Дефіцит **солі** в Україні: Дрогобицька солеварня

збільшила обсяги виробництва (заг.) (<https://chas.cv.ua>, 24.05.2022); «Лукашенко про напад дізнається з газет»: дипломат Огризко – про загрозу наступу з Білорусі (заг.) (<https://tsn.ua>, 22.12.2022); Київські митники виявили в поштової бандеролі археологічні артефакти Русі IX–XIV століть (<https://www.sud.ua>, 20.01.2023).

У газетних текстах, надрукованих після затвердження нової редакції «Українського правопису», іменники із закінченням *-и* трапляються фрагментарно: *Іноземець, який мав розвинуте почуття власної гідності, не витримав такого знуцання, подав у відставку, виїхав до Саксонії, де одразу отримав у тамтешній армії чин фельдмаршала...* (<https://day.kyiv.ua>, 23.12.2021); «Ніколи ще, за всі роки незалежності, українська освіта не була в руках, настільки ідеально, просто бозею самим для неї скроєних. Тримаймо кулачки», – відреагувала на останні новини відома письменниця Оксана Забужко (<https://nv.ua>, 19.03.2023); Архієрей нагадує слова зі Священного Писання: «Ніхто більшої любови не має над ту, як хто свою душу поклав би за друзів своїх» (Ів.12:13)... (<https://konkurent.ua>, 21.05.2021). Цікавим видається факт використання двох синонімічних форм у межах однієї статті, наприклад: *І тому будь-яке ув'язнення, навіть якщо йшлося про кілька годин утримання в маєтку твого недоброзичливця, теж сприймалося як ураза для честі, бо зачіпало право на особисту недоторканність... Вреши, «одповідь» була уведена в правове поле: конституція 1588 р. окреслювала умови її використання для відновлення шляхетської честі та служила запобіжним засобом щодо помсти* (<https://day.kyiv.ua>, 07.05.2020).

У палітрі іменників третьої відміни родового відмінка однини на особливу увагу заслуговує форма *Руси*. Подібно до загальних назв із флексією *-и*, автори газетних публікацій також використовують її зрідка, у деяких текстах навіть послуговуються обома варіантами, наприклад: *Про анонімну історію Королівства Руси* (заг.). *У книжці історію Королівства Руси починають від так званих білих хорватів. ... Одні з цих князівств, розташованих у Прикарпатті, наприкінці X ст. були приєднані до Київської Русі великим князем Володимиром Святославичем, а пізніше в її складі утворили Галицьку землю. ... Після захоплення цих городищ і прилучення Прикарпаття до Русі життя в них відроджувалося повільно* (<https://day.kyiv.ua>, 25.02.2022). Примітно, що вживання форми *Руси* зрідка трапляється в статтях, надрукованих до затвердження нової редакції «Українського правопису», наприклад: *Повертаючись*

до постаті короля України-Руси (<http://vilne.org.ua>, 29.07.2015); *При цьому лист від 1075 р. засвідчує факт утворення Королівства Руси-України та коронацію Ярополка* (<https://day.kyiv.ua>, 24.10.2018).

На противагу медійникам лінгвісти все частіше послуговуються формами на *-и*, що вважаємо цілком закономірним, адже науковцям відомі попередні правописні кодекси, де представлено ці варіанти. Крім того, мовознавці знають про активне вживання іменників із закінченням *-и* до 30-х років ХХ століття та вилучення цих варіантів, що відбулося внаслідок примусової асиміляції української мови до російської. Наприклад: *Усі варіантні апелятиви зафіксовані як прізвища українців, що віддзеркалює характерну особливість їхньої ментальності – диференціацію суб'єктів навколишнього світу за зовнішніми, досить помітними ознаками* (К. Городенська); *Реформування української орфографії активізувалося в добу незалежності* (М. Степаненко); *Методологією основою українського правопису в його діахронно-схронному вимірі є передусім такі принципи: історизму, поліфункційності, наступності, соборності, асиметричності, варіантності* (М. Степаненко); *Безумовним досягненням дослідниці є опрацювання та залучення до аналізу великої кількості рукописних і друкованих текстів. Такий обсяг простудійованого матеріалу дозволяє зробити надійні й обґрунтовані висновки* (В. Мойсієнко). Аналізуючи зазначені зміни, Л. М. Колібаба цілком аргументовано стверджує, що «вжиток у родовому відмінкові однини із закінченням *-и* (замість *-і*) деяких іменників ... має не спонтанний, а усвідомлений характер, оскільки його намагаються відновити ті мовці, які мають відповідний фаховий рівень і зорієнтовані на відродження питомих граматичних рис української мови» [1, с. 40].

Особливого коментаря потребують подані в «Українському правописі» варіантні форми орудного відмінка множини *костями й кістьми*, серед яких другу визначено як рідковживану [6, с. 129]. Натомість корпус фактичного матеріалу засвідчує протилежне: в опрацьованих виданнях домінує форма *кістьми*: *Незалежність має голос. Це голос предків. Вони гинули в боях, в ГУЛАГах, пухли від голоду і кістьми вимощували дороги імперій* (<https://umoloda.kyiv.ua>, 24.08.2022); *Але перемога ця далася важкою ціною – пошматований, знесилений, з переламаними кістьми й ранами, що кровоточать – в такому стані шансів вижити він*

мав навіть менше, ніж у дуелі з дикою твариною (<https://slovoproslovo.info>, 07.07.2022).

Принагідно вкажемо на особливості вживання відмінкових варіантів іменника третьої відміни *мати*. Відповідно до чинних норм [6, с. 130] у засобах масової інформації частіше використовують форму називного відмінка однини *мати*, рідше *матір*, пор.: *Востаннє мати розмовляла із сином 29 грудня минулого року* (<https://gazeta.ua>, 14.03.2023); *«Надіємося скоро зустріти»: мати Пташки з «Азовсталі» розповіла, де окупанти утримують її доньку (заг.)* (<https://svoboda.te.ua>, 22.08.2022) і *«Матір залишилася у фільтраційному таборі на території “ДНР”, а дівчинку із Запоріжжя забрали до себе родичі», – написав колишній посадовець* (<https://day.kyiv.ua>, 18.10.2022). У деяких випадках простежуємо порушення норм сучасної української мови. Укладачі нового видання «Українського правопису» рекомендують використовувати тільки одну форму знахідного відмінка однини – *матір* [6, с. 130]. Попри це в деяких реченнях засвідчено потрапляння першої форми називного відмінка (*мати*) до сфери знахідного. Недотримання граматичних канонів виявляємо в конструкції *На Волині зять судді позбавив житла мати-одиначку (відео)* (заг.) (<https://konkurent.ua>, 12.10.2022), де виділене слово необхідно замінити на *матір*.

Висновки і пропозиції. Отже, дослідження парадигматичних ознак іменників жіночого роду в контексті варіантності дала змогу розмежувати домінуючі та периферійні щодо функційного вияву відмінкові форми. Сучасна мовна практика свідчить, що з-поміж іменникових варіантів першої відміни домінують лексеми з нульовим закінченням *губ, легень, мам, сосен* та з флексією *-ів* слово *бабів*. Натомість *губів, легенів, мамів, баб, сосен* менш уживані. Приблизно рівномірно представлені граматичні синоніми *воєн і війн* та деякі форми орудного відмінка. В «Українському правописі» іменники третьої відміни на *-ть*, а також кілька інших субстантивів у родовому відмінку однини рекомендовано вживати із закріпленим упродовж тривалого часу закінченням *-і*, а також його синонімічним відповідником *-и*. Сучасна мовна практика засвідчує, що другий варіант виявляє різну частоту вживання в публіцистичних і наукових текстах. У медійних виданнях форми з флексією *-и* зазвичай поодинокі, проте їх закріплено у фахових лінгвістичних публікаціях.

Запропонована в статті методика опису паралельних форм іменників у контексті кодифікації та сучасної мовної практики перспективна для дослідження відмінкових варіантів інших змінних частин мови.

Список літератури:

1. Колібаба Л. Зміни в унормуванні відмінкових закінчень іменників на тлі сучасної мовної практики української професійної спільноти. *Лінгвістичні студії*, 2021. Вип. 41. С. 36–48.
2. Костусяк Н. М. Орфографічні варіанти запозичених слів в українській мові: сучасна мовна практика. *Сучасні тенденції розвитку науки в умовах євроінтеграції*: тези доповідей та статей учасн. Міжнар. наук.-практ. конф. (Вінниця, 29–30 березня 2022 р.). Вінниця, 2022. С. 186–189.
3. Скопненко О. І. Український правопис: традиції і сучасність (малі штрихи до великої історії). *Вісник НАН України*, 2020. № 3. С. 78–87.
4. Стратулат Н. В., Проценко Г. П. Правописні зміни в новому українському правописі: особливості їх реалізації у фаховому мовленні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*, 2020. Т. 31 (70). № 1. Ч. 1. С. 124–128.
5. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2015. 286 с.
6. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.
7. Kostusiak N., Shulska N., Mamosiuk O., Polyvach M., Kauza I., Zavarjynska I. Variant Paradigm of Ukrainian Nouns in the Context of Codification, Modern Media and Scientific Speech. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2023. Vol. 13, Issue 1, Spec. Issue XXXII. P. 105–114. URL : http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130132/papers/A_20.pdf

Kostusiak N. M., Zavarjynska I. F., Rymar N. Yu. CURRENT TRENDS IN THE FUNCTIONING OF FEMININE NOUN VARIANT FORMS

The article characterizes feminine nouns, which are mainly in the indirect cases, less often in the nominative case, and are realized by two variants of flexions. The focus on modern linguistic trends has made it possible to distinguish between forms that show different and approximately equal frequency of functioning in media texts and those that belong to the periphery of use in newspaper publicism, but are activated in linguistic works. It has been found that the first declension nouns are characterized by a small number of synonymous flexions, represented in the genitive and ablative plural. Their study in the context of the reform of the “Український

правонис” (“Ukrainian Spelling”) made it possible to point out minor changes in the codification compared to the previous edition of this work: among the supplements, the addition of the genitive forms *мамів* and *мам*, which was not in the 2015 edition, and among the modifications, the noun *баб* was marked as a rarely used form, which served as a prerequisite for its movement to the position after the word *бабів*. The corpus of factual material analyzed proves that almost all of the variants listed first in the “Ukrainian Spelling” dominate the media sphere, except for the word *мамів*, which is second in terms of frequency of use to variant *мам*. The nouns *легень* and *легенів*, as well as the proposed variants in the ablative plural with the ending *-ми* and *-аму, -ями*, show approximately the same frequency of word use. The “Ukrainian Spelling” includes grammatical synonyms with zero endings among the codified ones. Despite the fact that the forms *сосон* and *воєн* are quite reasonably presented as the former, various media outlets usually predominate *сосен* and *війн*.

The article emphasizes the importance of supplementing the third declension genitive singular nouns with parallel forms with the inflection *-u*, which reveal the grammatical originality of the Ukrainian language. It is found that such variants are increasingly used by linguists in scientific texts, but media use them fragmentarily.

Key words: noun, feminine, case, declension, paradigmatic features of nouns, variant forms.